

ALBINA CARPATILOR.

Apare la 15. și ultima fiă-cărei luni, în fascicule de 2 côle. ABONAMENTUL pentru Austro-Ungaria: pe an 6 fl., pe 6 luni 3 fl., pe 3 luni 1 fl. 50 cr.; pentru România: pe an 16 lei, pe 6 luni 8 lei, pe 3 luni 4 lei. — O fasciculă 25 cr. sêu 70 bant. — Abonamentele se fac la editorul W. Krafft în Sibiu, la colectorul la oficiile postale și la tôte librăriile.

Dina.

Novelă originală.

(Continuare.)

Tôte acestea erau lucruri foarte nevinovate. Dina mai întâiu îl suferi din politeță, apoi găsi plăcere în conversațiunea lui spirituală și-l admise bucuros în apropierea ei. Emil era un om foarte prudent, cu multă experiență în afaceri de amor. El se păzi de a-și demasca bateriile. Știu să dea tuturor încercărilor sale studiate apariția întemplierii, astfel încât tinera fată nu se simți ofensată prin nimic.

Astfel se dezvoltă în sufletul lui Emil un amor ferbinte, pe care-l credea împărtășit de Dina, deși nu în același grad, și tinerul se hotărî a face acum un pas decisiv.

Din contră Jorgu, torturat de gelosia, dar apărât prin mândria sa de un pas greșit, se arăta foarte rar pe lângă frumoasa soră a lui Scarlat, unde se sfia de a se întâlni cu prietinescul său rival.

Astfel stău lucrurile când reluăm firul istorisirii. Emil credea poma destul de coptă pentru a o culege; Jorgu nu știa ce să mai credă, nici nu-și da ostenela de a crede ceva.

Dina se afla singură într'un mic salonaș al apartamentului închiriat pe tot „saisonul“ de mica coloniă. Ea ședea într'un fotel lângă ferăstră pe când Ana cu cei doi bărbați ieșiseră la preâmbulare. Dina refuzase de a-i însoți, ér amicii ei cunoscându-i energia de caracter nu insistaseră.

Dina se afla într'un moment de slăbiciune morală, care-l cuprinde câte odată și pe omul cel mai energic. Gura ei mândră avea o trăsătură durerosă, ochiul cutezător devenise visător. La ce se gândia ea? Singură nu știa. Se simția atât de părăsită în lume, cu tôte că avea un frate și un unchiu. Dar fratele iubia pe logodnica lui, pe Ana, avea îngrijiri gingașe numai pentru ea, se vedea că traeșce numai pentru cea veselă copilă. Unchiul ei,

deși îi arăta destulă simpatia, era egoist ca tôtei bătrâni și căuta mai mult la sine decât la nepota-sa.

Éta, de ce doria să fiă cineva care să trăească numai cu ea și pentru ea. Era o dorință vagă, de care nu-și putea da socotela exactă. Am șis, că Dina se afla într'un moment de slăbiciune morală, altfel aceste cugetări n'ar fi fost compatibile cu mândria ei. În aceste momente ea căută în giurul ei, dar nu vedu nicăiri un bărbat capabil de a-i fi scut și apărare. Emil, ușor de minte, nici nu-i trecu prin gând; Jorgu, om blasat, nu putea să aibă acea fecioria și energia de simțeminte, care trebuiau să impună unei fete ca Dina. Pretutindenî, unde-și îndrepta ochiul, Dina nu vedea, decât o tinerime coptă înainte de vreme, fructe uscate, cădute din pom, pentru că n'aveau destulă putere de vieță. Éta de ce se simția atât de părăsită.

Atunci intră în casă Emil, aprins de amor, plin de dorul învingerei, sigur de succes. Dina fu surprinsă în primul moment de această vizită neașteptată, dar în curând își luă tot sângele rece, de care era capabil mândrul ei suflet, și primi pe tinerul francez cu un suris prietinesc, care-i ședea atât de bine.

— „Nu mă așteptam la fericirea de a vă găsi acasă, domnișoră“, șise el după ce luase loc într'un fotel lângă Dina, „pe un timp, când tótă lumea e la preâmbulare.“

— „Într'adevăr, domnul meu“, respunse Dina, „eu fac astăzi excepțiune. Tôtei ai mei au ieșit, am ramas singură.“ Dina apăsă pe ultimul cuvânt, dând să înțelegă lui Emil, că a sta mai mult la ea nu era lucru cuviincios. Tinerul Francez, orbit de pasiune, își pierduse cumpetul lui îndatinat și luă această mărturisire drept o încuragere.

— „Sunteți singură?“ șise el, „cu atât mai bine. De

mult tot caut ocaziunea de a vă vorbi între patru ochi și a vă face o gravă mărturisire.“

— „O mărturisire, mie?“ făcu Dina cu un suris cam ironic, prin care străbătea o mirare adevărată.

— „Da, domnișoră. Acésta vă surprinde?“

— „Am tot dreptul de a fi surprinsă. Domnule de Beauchamps, ești bun catolic și mă mir că ai greșit adresa duhovnicului Dtale.“

Emil își mușcă buza, dar se stăpâni.

— „Oh, domnișoră,“mise el, „mărturisirea mea este de o natură cu mult mai gingașă, decât credeți, și vă privește într'un grad mare.“

— „Nu crești, domnule, că este imprudentă din partea Dtale a face confesiuni delicate unei persoane, pe care o cunoști abia de câteva zile?“

— „Dar decă aceste zile au fost de ajuns,“mise Emil cu vioiciune, „pentru a o cunoște și apretui?“

— „Nu te încrede în aparințe, Domnule de Beauchamps, ele înșelă foarte adesea.“

— „De astădată nu sunt aparințe, este realitatea încântătoare, care mi-a fărmeceat ochii la prima vedere.“

Aceste cuvinte fură pronunțate cu un foc, care făcu să se ivescă o ușură roșetă pe palida față a frumoasei fete.

— „Vorbești în enigme,“mise ea cu seriozitate, „te-ai ruga să schimbăm obiectul conversațiunii, pe care nu o pot urmări cu destulă cunoștință de cauză.“

— „Oh, te rog din contră să mă lași a continua acest sujet, să-mi permiți a desvêli înaintea Dtale totă comóra de simțeminte delicioase ce s'a grămădit acolo de când Te-am vădut.“

— „Domnule!“făcu tinera față indignată.

— „Oh, nu, nu fi atât de crudă, Domnișoră, lasă-mă a-ți spune, că din primul moment, în care te-am vădut, s'a aprins în sufletul meu o pasiune puternică și ardătoare, care-mi consumă totă puterea de viață. De când te-am vădut trăesc numai pentru a pândi zimbirea Dtale, Dina adorată, pentru a“

— „Domnule“, îl întrerupse Dina sculându-se în picioare și palidă de emoțiune, „uiți cu cine vorbești, uiți că sunt singură aci, fără apărare, și cutezi a-mi vorbi cu atâta libertate.“

— „Cutez, pentru că te iubesc, și iubirea nu este o crimă. Lasă-mă să zac la picioarele tale,“ adăogă el cădând în genunchi cu o grație naturală, „lasă-mă să fiu pururea sclavul tău supus, să pândesc dorințele tale și să caut a le mplini. Nu-ți cer să mă iubești, Dina 'ncântătoare, lasă-te a fi iubită!“

— „Ieși, ieși, domnule,“strigă tinera față cu ochiul scilpitor și nările tremurânde, pe când mâna ei cu un gest de regină arăta ușa. „Așa nerușinare încă nu și-a permis nimeni. Ieși!“ Emil încă se rădică, dar nu ieși. Din contră ochiul său scilpitor de o pasiune nebună era ficsat cu admirare și lăcomie asupra acestei femei, care părea mai seducătoare în mânia.

— „Ei bine, nu“,mise el după o pauză. „Nu voi ieși de aici. Decă ți-am greșit ceva, acésta a fost că te-am iubit prea mult. Este nerușinare a ți-o spune? Nică odată. Ascultă-mă, Dina“ Dicând acestea el cercă a cuprinde mâna îndreptată spre ușa a tinerei fete, care se retrase spăimântată. În acésta mișcare se împiedecă de un scaun, ce se afla îndărătul ei, și era să cadă.

Emil, ca fulgerul, se află lângă ea și o cuprinse în brațele sale.

— „Vești“,mise el cu un suris libertin, „chiar sörtea te aruncă în brațele mele; trebuie să fi a mea.“

— „Miserabil laș!“tipă Dina, și cu o putere, care surprinse pe tinêrul Francez, se desfăcu din brațele sale și alergă către ușă. Acésta se deschise în același moment, și în casă intră, palid și teribil, Jorgu.

— „Amice“,strigă Dina în parecsismul spaimiei, apucând brațul lui Jorgu și stringându-l cu putere. „Scapă-mă, amice, de acest străin laș, care profită de singurătatea unei femei, pentru a deveni nerușinat.“

Ochiul lui Jorgu căpeta o espresiune de mânia teribilă; dar Emil nu era laș.

— „Amice!“mise el cu un suris ironic și cu un accent, ce nu se pöte descrie. „Cum väd, Domnul cunoște prea bine pe D-șora, cu töte protestările sale contrare. Acest titlu sună cam dulce în gura unei femei cu principii atât de solide.“

— „Destul, Domnule“,mise Jorgu cu un ton apăsător, „pe D-ta nu te privește întru nimic gradul și natura cunoștinței nöstre. Decă Domnișora ar fi o străină, n'asă sta nică un moment la îndoelă pentru a o apëra de un atac brutal.“

— „Cuvântul e cam aspru în gura unui așa numit amic!“făcu în mod ironic tinêrul Francez.

— „Nu este atât de aspru, cum l'ai merita. În astfel de momente înțelegi, care e datoria unui om de onöre. Insulta D-tale față cu sora amicului meu de școlă este de acelea, care se spală cu sânge.“

— „Sunt gata, Domnule,“mise Emil rezolut, „cu atât mai mult, că noi amëndouă mai avem o socotelă de refuit.“

În timpul acestui dialog Dina, care căduse într'un fotel, își acoperise fața cu amëndouë mâinile, și plângea. I se părea că tot ce se întâmplă este un vis urit. Insulta făcută simțului său de mândrie virginală pëtrunsesse adênc în inimă-i. Pentru prima öră în viață simți, cât e de slabă o femeia fără protecțiunea unui bărbat, și se vädă îndatorată pentru viață unui tinêr, pe care-l respinsese cu sumeție. De astădată fi fu mai rușine de purtarea ei față cu Jorgu și ar fi dat mult, ca să-și retragă asprele ei cuvinte de pe ghëtă.

— „Înțelegi, Domnule“,mise Jorgu încet apropiindu-se de Emil, „că în urma celor întâmplăte nu poți rămânea un singur moment în acésta casă. Simțul Dtale de gentilom, care sunt convins că-l posești, cere să o părăsești îndată. Te rog a aștepta secundanții mei.“

— „Ai dreptate, Domnule,“mise Emil rușinat, că i s'au dat lecții de bună-cuviință. „Îți mulțănesc, Ghermănescule, și aștept esplicările Dtale.“

— „Măne înainte de duel le vei avea.“

Emil plecă spre ușă, dar înainte de a ieși se întörse către Dina, care ședea în fotelul ei și mise cu o voce tremurândă de emoțiune.

— „Iertare, Domnișoră. Pasiunea m'a orbit. Ori ce s'ar întâmplă, crede că numai o iubire mai puternică decât voința mea m'a făcut să comit un pas atât de greșit.“ Și fără să aștepte un răspuns, el ieși răpede, pe când o lacrimă curgea lin pe palidu-i obraz.

— „Acum, dragă soră,“mise Jorgu cu un suris părintesc, după ce ieșise Emil, „liniștește-te. Tot pericolul a

trecut. Te las, mă duc să caut pe Scarlat și să-l oblig a rămănea tot lângă Dta. Adio!" adăogă el după o pauză cu voce tremurândă. Apoi se îndreptă spre ușă.

Țina simți ca o împunsătură de stilet în pieptul ei.

— „Unde te duci?” țise ea cu vioiciune, depărtând mâna de pe față și arătând niște ochi plini de lacrimi, dar mai frumoși decât totdeauna. Iorgu se simți ca mēnat de o putere supranaturală a se arunca la picioarele ei, a-și spune că tot o iubește, o iubește mai mult decât ori când și că o va iubi în veci. Dar mândria îl opri. El remase în loc calm și rece, ca o statuă de marmoră.

— „Mă duc să caut pe Scarlat și să-l trāmit lângă Domnia Ta.”

— „Și-apoi . . . te vei bate cu acel Francez și vei fi espus pericolului.”

— „Oh, o nimicură! Sunt dedat din copilărie cu maniarea armelor. De altcum viața și-așa n'are de mult nici un preț pentru mine.”

Țina simți aceste cuvinte străbătându-i inima ca un rece oțel. Ea înțelese alusiunea.

Era să vorbească, să-l rōge a nu se bate, să-și cruțe viața, că-cī e tiner și viitorul îi mai pōte aduce fericire, dar pașii grabnici ai unor cai resunară, și, în momentul cel mai de aproape, Ana, Scarlat și unchiul Ținei intrară în casă.

Țina iute șterse urmele de lacrimi și făcu o față surîdătoare, ér Iorgu își luă adio sub cuvēnt că este așteptat de niște amici și intrase numai în trecēt pentru a se informa despre sănătatea micii colonii române.

(Va urma.)

R e s b e l .

Legendă.

De când stă lumea 'n picioare. nu a fost nici n'ō mai fi
Timp mai strașnic ca și 'n noptea când Rēsbel se pomeni.
Se părea că-a fi județul, că-a sosit tristul moment,
Ca pământul luând flacări să dispară sperlă 'n vēnt.
Era chiar ōra fatală când strigoii se ivesc
Și 'nroiți cu priculicii cērcă sânge omenesc.
Se clătia 'n țiftină lumea . . . și de-o panică terōre
Se gonia totă suflarea, ca de-orcan luntrea pe mare.
Copilașii 'ngenunchiase și rugau cerul mereu:
„Dōmne, nu-ți uita făptura! Dōmne, scapă-ne de rău!”
Numai blānda Fericire cu amantul ei Noroc
Rīdeaū dulce jos pe vatră în lumina cea de foc.
C'un copil îi dāruise întēmplarea nesperată
Și 'mbetați de bucuriā zeuitară lumea 'ndată;
Că-cī un somn greu ca pământul pe ochii lor a cădūt,
Ca scriptura să se 'ntēple: morți trāiră un minut.
Șapte ursitori de-odată din vēsduh se pomeniră
Lângă lēgār și 'n tăcere șōpte magice înșiră:
— „Pruncul fiā schimbătură. Numele-i fiā Rēsbel.”
— „Să fiā cu șapte fețe; vorbeii lui nici când fidel.”
— „Să fiā viciēn ca vulpea și ca ciurma de urit.”
— „Să crească ca umbra 'n séră. Fiā-un tigrū cātrānit.”
— „Apoi țita mamei sale încă māne să-l înțērce.”
— „Lumea 'ntrēgă-l urgisēscă; numai domniī mari îl cerce.”
— „Grōza lui să 'nghețe inimī. Sub picioru-i tot să ardă.
Nici în somn să n'aibă pace de dorul neșun de pradă!”

Buna mamă 'n somn aude demonicele cobiri,
Se deșteptă, dar nu vede ursitōre nicāiri.
Lângă lēgār se aședă sārūtând copilul mic.
Înima-i bate ca 'mpunsă de-acul sorții inimic.
Ea-l desmērdă, ea-l abuă; dar suspinā și tot plānge,
Că-cī voind ca să-l lāpteze, peptu-i isvorășce sânge.
Noroc încă se trezeșce și 'mpreună-amar se plāng,
Pār' din lacrimi creșce-o mare și-amēndoi în ea se sting . . .
Copilul orfan rămāne pārsit de lumea totă
Și în lēgār dus de vēnturī alungat pe mare 'nōtă.
Dar' din stele vēdēnd Mila pe ființa mituticā
Cum se luptă peste valurī cu-a lui sōrte inimicā
Se cobōră salvātōre din divina-i strălucire,
Pentru'n fiū nedemn de vieță și-l nutreșce cu iubire.

Copilașul încă 'n lēgār avea semnul feței sale:
O espresiā tirană, ochi cu flacări infernale.
El creșcea ca și-un nesdravān. Num' o țī ședū în fașe.
Când era de patru țile doria lupte uriașe.
Mila-l rōgă și-i tot țice: „Fi în pace; eū mă tem,
Că-al tēu dor nu-ți e spre bine, ci spre rele și blāstem!”
Dar' Rēsbel învinețēșce și sēlbatic îi respunde:
— „Șerpilor să le fi hranā și nāpārcelor din unde!
Nu șci tu de ce eū ōre m'am nāscut în astā lume?
Să scāld țērile în sânge și în lacrimi de mume.”
Și cu mâna stāngă-și ține ochii crunți ca de satān,
Mila cade prāvālītă sub crudelu-i busdugan.
Din sângele jertfei sale un pocal plin a bēut
Și 'mbrācāndu-se în larvā se făcu necunoscut . . .
Pe legile strāmbătātii puse aspru jurāmēt
Că-a urzi etern gālcēvā și 'nvrāșbire pe' pământ,
Va prāsi fātārniciā 'n inimile muritōre
Să nu credā frate 'n frate nici în ōra 'n care mōre.

Când aceste gândurī negre al lui suflet îl muncesc,
Pisma, Crima și Prigōna i s'arat și clevetesc:
„Saltă, soro! Jos cu doliul! A sosit al nostru mire!”
Atunci una îl atinge nevēdūtă cu trei fire
De érbă de mātărăgună vrāciuită 'n nouē ani
Pe un loc, de-unde Vēntōse duc în aer bolovani.)
Éră alta îl stropeșce cu apă dintre hotarā
— Unde ciōrele-și scāldase puii golași într'o varā —
Descāntatā 'n cap de cāne și cu pēr de lup turbat,
De nouē hōrce sbōrcite ce cu smeii șed în sfat.)

1) În Crișana domneșce în popor superstițiunea, că decă voiești să iei dela cineva gândurīle cele bune, atunci trebuie să recurgi la ajutorul unor femei bētrāne, numite hōrce. Acestea îți fac voia așa, că au nișce fire de mātărăgună descāntatā de ele în nouā ani pe un loc unde au vēdūt ele odată Vēntōsele întorcēndu-se. Dar ca mātărăguna să aibă efectul dorit, trebuie să fiā descāntatā ne 'ntrerupt peste nouā ani și tot deuna la finea fiā-cārei lunī, la meșul-noptii când totă lumea dōrme.

Aut.

2) Tot în Crișana domneșce credința 'n poporul român, că ciōrele vara își scāldă puii golași în unele ape dintre hotarā. Aceste ape sūnt bune pentru farmece rele. Decă cineva doreșce să strice pacea și liniștea altuia, atunci éră se dă pe lângă babele vrājitōre, 9 la număr. Aceste babe de odată se duc noptea, când nimeni nu le vede, la o apă între hotarā, unde șciū de bună sēmă, că și-au scāldat

Cu ele-apoi d'impreună, de-o putere nevedută
E răpit prin venetare în horă necunoscută.
Petrecut din sfere 'n sfere, ca o sbirică iscodă;
Tăinuit în mască hîdă, călare p'o stea cu cîdă.
În ora de mezul-noptii — când ies duhurile rele
Și hórcele vrăjitoare cu strigele după ele
Jocă danțuri pe hotară, necălcate de om bun,
Și 'n hohote sus în codri la misterii se adun —³⁾
Rësbel, ca dintr'o visiune, se deșteptă 'ntr'o speluncă,
Unde umbre lungi și focuri după-olaltă se aruncă
Care 'ncătrău vâlmașite alergând fără de graiuri.
Un duh rău bătînd din aripă sberă-amar odată: „vai!”
De rësnetul teribil tremură peștera tîtă;
Lângă Rësbel mi de iasme împregiur danțeză rîtă,

ciórele puii. Fiă-care iea trei stropi în vasul părăsit ce-l aú, dar mai bine într'o hîrcă de cîne; apoi fiă-care incinge în apa aceea trei fire de pîr de lup turbat, dicînd unele cuvinte magice. Acesta o repețesc de nouă-ori în nouă nopți de Marți, tot la 12 óre, așa ca nimeni să nu le vadă, că-cî altcum «e pace de pogace». Cine are apă de acesta pôte face multe nevoi. *Aut.*

³⁾ Tot în Crișana este o credință populară la Români, că în timpuri, când aú să se întempe ceva minunății fatale, în unele nopți se pot aúși pe hotare strigăte înfiorătoare, hohote grósnice, ba chiar țipete și plîngerî triste. Aceea e nunta hórcelor și strigelor ce stau să crepe de bucuriă că între ómenî trebuie să isbucnescă ceva nenorocire, ori că atunci ele dobândesc sufletul vre'unui om, pe care-l vrăciuesc așa, încât devine o spaimă comună pentru lume. Despre strige domneșce credința că ele sunt niște duhuri rele din sufletele unor femei lapadate de D-șeu, care aú murit în pécate mari. Noptea ámbilă pe hotară și decă întélnesc ființă omenescă o iau cu ele și o învață tóte relele, ca să o dobîndescă în compania lor. Se crede, că strigele acestea adese-ori se prefac în mușce ce se arată când plouă cu sóre, însé în scurt timp dispar. Acestea sunt identice cu mușcele omizine. Strigele mai departe aú puterea de a lua mană dela vaci, bucate, fructe, țîța dela femei cu copii sugători etc. *Aut.*

1877. Oradea-mare.

Rîd și una câte una tot pe creșcet îl sárutá
Și plesnind din pámli cu-un țipet pier în umbră nevedută.
Étă-așa îl fărmeacă, ca pe unde va s'apară,
Să rămână urme triste, ca de-a trësnetelor pară.
Fruntea ce el va sufla-o să n'aibă 'n etern liniște;
Să 'nglode pámentu 'n certe, tóte petriile să mișce;
Să prefacă lumea 'n vale de lacrimi și de sânge;
Đi bună să aibă numai când vieța i s'a stinge;
Tremurând de tótă frunđa nu iubescă drépta cale,
Spre rele plece că stánca ce din dél se dá la vale.
De pe stâncile sterile țipă jalnic o ciuică
Că-o pleca nóptea să móră și-o cuprinde mare frică,
Că-cî p'un nimb de neguri grele Rësbel iese la lumină.
Și cât e întinsul lúmei vînturile ce suspină
Din adêncuri în adêncuri, ca fulgerul, lătesc faimă,
Că din iad cu fața 'n sânge a venit a lúmei spaimă . . .
Totă firea 'ncremenise . . . Tótă mintea sta în loc . . .
Numai tainice suspine s'auđiaú de nenoroc.
Singuri regii se găsiră 'ngâmfați de bucuriă
C'or putea ține sub palmă lumea 'n lanțuri de sclăviă.
Ca duhul „bată-l tãmăea”. Rësbel iute 'n curți se duce
Și în regi aprinde dorul să pună pacea pe cruce.
Cugetele lor fatale se estind peste popóră
Ca 'n furtunile de grindini umbrele peste hotară.
Fiă-care 'nsetoșeză după-a celui-lalt vieța,
Că-cî mărirea li-e mai dragă sub un cer cu négră cétă . . .
Mai întăiú însé 'ntre dênșii légă strînsă amiciă
Ca ușor să-i svêrle 'n brațul cei mai crunte dușmănie;
Că-cî intima prietenă-i ades glia 'mbelșugată
Unde Fatul zámislesce vrăsmășia ne'mpăcată.
Și de când veni pe lume Rësbel — Pacea a perit,
Cerul bietelor popóre 'n negri nourî s'a 'nvêlit!

Iason Bianco.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sătenii.

Vodevil național în 4 acte de Alecsandru P. Petrin.

(Fina.)

Scena 3.

Maria. Sêrmana copilă a învêțat a iubi. Dela pasul acesta-î atêrnă fericirea séu nefericirea. — Eú din parte-mi cuget că alesul inimei sale este un fecior vednic de numele nostru. — Acum vréú să vorbesc cu bêtânul meú; însé mai nainte de tóte trebuie să trâmít după Georgiță (se duce la feréstră). Hei, Blojule, Blojule, én sarî până la mine (reîntorcêndu-se). Fericitá este copila ce iubêșce și este iubită.

Scena 4.

Maria și Bloju.

Bloju. A, bună dimineța, soro Mario, dar când ai venit? —

Maria. Lasă asta pe altă dată, acum în fugă să te duci la pécurarul Georgiță și să-l chemi la mine.

Bloju. Ai, ce va să fiă din asta; crede-mé, că nu o să vină.

Maria. Spune-î că-l chem, séu mai bine đis, îl rog eú. —

Bloju. Crede-mé, mé duc.

Maria. Mênă și pe Chinezul la mine.

Bloju. Crede-mé că-l mên. (ieșind) Hei, Dómne, ce resmiriță cu sosirea Chinejiței (iese).

Scena 5.

Maria și Chinezul.

Maria. De loc altă cârmuire în casa mea; de când lipsesc eú, tóte sunt sucite din temeliă.

Chinezul (intrând). Ține-te, drace, bine (cátră Maria) Oh! draga mea, am aúdit că ai ajuns.

Maria. Ho, ce găină mai este, vorbeșce cu mine, și se îndoeșce că sunt de față.

Chinezul. Și cum te mai laúđi.

Maria. Rêú, fórte rêú.

Chinezul. Ce đici?

Maria. Rêú, rêú, rêú, și mai odată rêú.

Chinezul (speriat). Și de ce, scumpa mea?

Maria. Încă mé mai întrebî tu necredinciosule!?

-Chinezul. Ai, ai, ce vorbe.

Maria. Ai vrut să măriți pe Iléna făr' de șcirea mea.

Chinezul. Eú, crede-mé nu, am vrut numai dar n'am făcut.

Maria. Asta-î una, a dóua e că ai închis pe logodnicul Ilenei nevinovat.

Chinezul. Pe coconașul Aureliú? nu e drept.

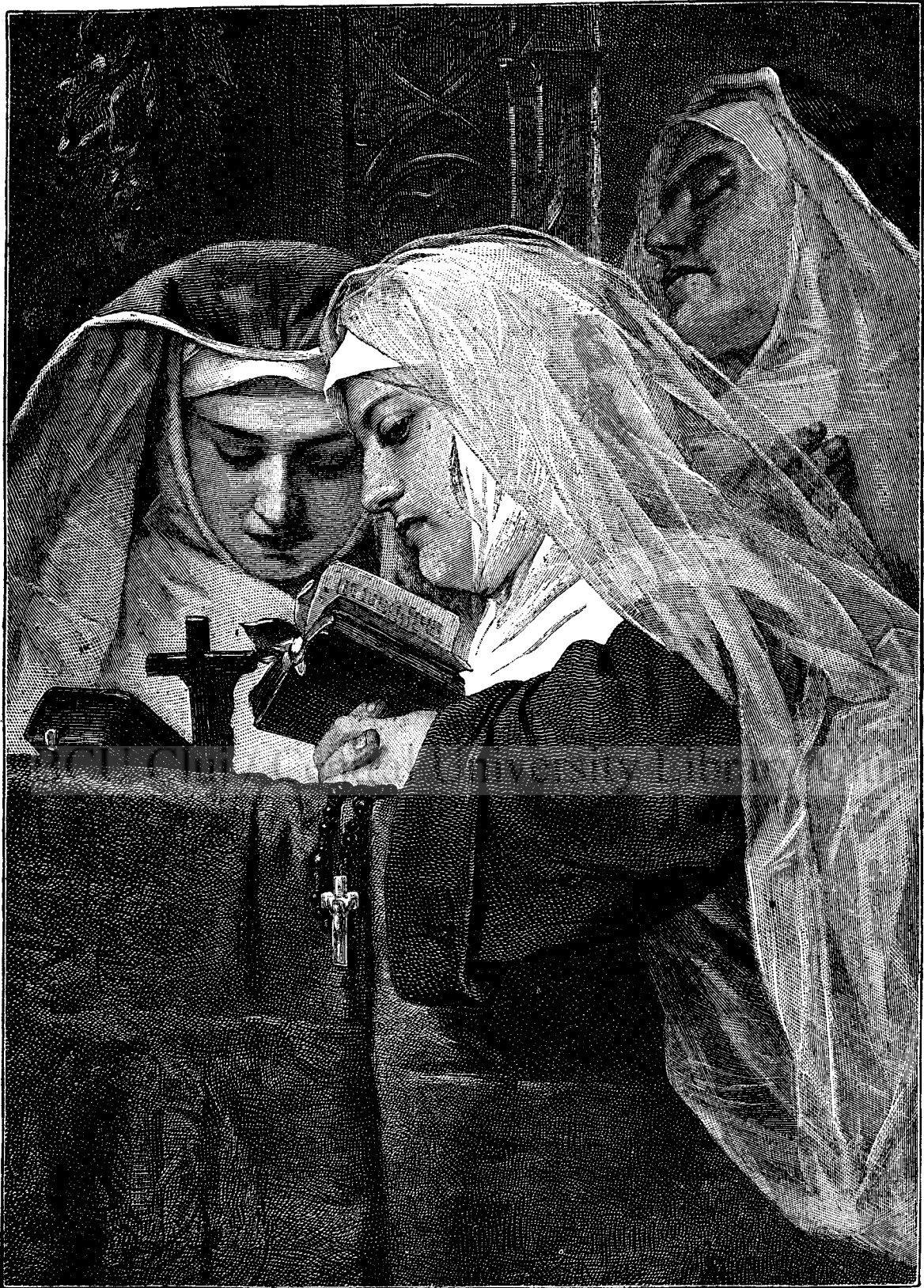
Maria (furiósă). Ah! vespe, așa dară după Aureliú

ai vrut s'o măriți, după vita popii, după urficiosul lumei,
a, pentru asta o s'o pățești tu (vrea să iésă).

Chinezul. Muere, muere, dar ce comedii faci
cu mine.

Maria. Pe cine? pe cine altul decât pe Georgiță
pe care l'a închis socrul său.

Chinezul (uimit). Pe păcurarul? ești tu la minți,
muere?

Novițele.

Maria. Așa dară Aureliu e logodnicul Ilenei.

Chinezul. Nu e el, pe suflet, tu pe el l'ai priceput?

Maria. Ha, ha, ha, e de ris, eu să-l pricep pe el?

Chinezul. Dar pe cine?

Maria (furiósă). Uită-te la el, mă face și nebună.

Chinezul. De minune!

Maria. Da, da, el Georgiță și nu altul este, nici
póte fi logodnicul Ilenei, că-cí Iléna îl iubește.

Chinezul. De mirare, mie nu mi-a spus nimic.

Maria. Și de ți-ar fi spus (privindu-l furiosă).

Chinezul. N'ași fi dis: ba.

Maria (veselă). Ei, așa vorbe-mi plac, când le aud dela tine, vin' acum să ne îmbrățișem, și sărutăm, ca-cî de mult nu ne-am vădut (se sărută) Oh! ce bun bărbat ești tu.

Chinezul. Și ce pită de muere ești tu.

Maria. Acum, dragul meu, trebuie să ne îngrijim de cununia.

Chinezul. Numai să vrea Iléna.

Maria. Ți-am spus că-l iubește.

Chinezul. Pricep, dar ce vom face cu popa Vasilie?

Maria. Ce te dóre capul de el?

Chinezul. D'apoi ști, draga mea . . . nu te mânia . . . i-am spus, ști că pe când vei veni . . . să-i . . . că-i voi da pe Iléna.

Maria. Lucru mai ușor.

Chinezul. Pentru mine este prea greu, primește-l asupra ta.

Maria. Fi făr' de grije.

Chinezul. Tóte le las pe grijea ta, cununia, sfada, împécarea, și tóte, eü imi caut de lucrurile mele, tu însă fi capul casei (iese).

Maria. Ei, veđi, bărbate, așa vorbe-mi plac mie.

Scena 6.

Maria. Sêracă lume și țêră! ce necaz pe capul meu, ași fi putut eü cugeta când-va, că întorcêndu-mê a casă voiü găsi sfara în țêră, însă eü mē țin de ȕisa Românului „O femeia bună la casă, este ban pe masă,” — Și drept este, de nu veniam eü, se întêmpla cununia, oh Dómne! și bărbatul meu ce judecată crudă mai are, el voia să mărite pe Iléna după un „pierde véră” pe care-l urêsc din suflet, ba mai mult, pe care l'ași mânca cu dinții, și tóte acestea pentru tatăl sêu. (Se aud tropote). Aha, vine George! mē duc să mên pe Iléna la el (iese).

Scena 7.

Georgiță și Bloju.

Georgiță. Așa dară cupa suferințelor mele încă nu s'a implut? inima mea sângerândă nu este încă desmățată? Ce? sêu s'a conjurat sórtea orî toți dracii în contra mea? Sêu dóră memoria bunului meu părinte trebuie să fiă patată prin mine. — Nu, pe D-đeu! Spune-mi, Blojule ce vrêu cu mine? Sêu nu sunt pe deplin încredințați despre nevinovăția mea, trag la îndoelă cuvintele scumpului meu Ciubală? Vor mai bine fățarnicia jidanului, lingușirile învêțătorului? sêu ce? Dór acum mē chiamă să mē întrebe: că cum am cutezat a iubi pe Iléna? vrêu să-mi deslege legăturile ranelor afunde? vrêu să omore și ceea ce-mi dá viéță. Pe un D-đeu, este de nebunit, sêu dóră Iléna . . . Iléna ar putea fi fățarnică? Oh! mințile mē lasă. — Nu póte să-și contradică, cel de sus, nu póte ca . . . ca sub un chip D-deesc să locuêscă satana. Oh! nu cred!! nu cred!! ca acéstă inimă jună să fiă a unui demon turbat, ca acel piept, care a odihnit și a aflat scut pe pieptul meu, sa fiă un cuib de vipere, nu se póte ca acele buze, care au depus un sărut pe ale mele, spre a lega jurămintele ei, să fiă numai o plăcere spurcată. — Nu, nu, și ér nu, nu se póte; că-cî de ar' fi așa, eü nu sunt numai despoiat

de onórea mea, nu sunt numai jertfa unei trădări spurcate nu, atunci sunt mai mult, mai mult, atunci sunt un ce . . . fără nici un preț.

Bloju (iese).

Scena 8.

Iléna (cade în brațele lui Georgiță).

Iléna. Oh! Georgiță, acum ești al meu, și vei fi în veci al meu!

Georgiță (sărutându-o). Oh! nu, nu m'am înșelat, ești un ânger, un serafim. — Am păcătuit când m'am putut îndoi cât de puțin de iubirea ta.

Iléna. Oh! dragul meu! pieptul care simte iubire, este asemenea unui om în primejdie, care voind a-și afla mângăere, lasă casă, părinți, frați, surori, despoiat de toți se aruncă în brațele sorții, care-l zimbește. — Nu după mult însă, amestecul turbat îl înfórá; el se teme pe sine, își teme viéța, blastemă óra în care s'a născut, afurisește ideia care l'a condus la perire. Trupul îi tremură, inima-i adórme, leșină, și cu un zimbet trist, rupt de valurile turbate, însă încă cu o speranță cugetă a fi prada unui demon. Se simte mort, perit, răpit și desbinat de o mamă, carea cu lacrimi crunte își plânge copilul, însă a căreia brațe la orî ce toiü și tropot se deschid; de o soră, al căreia piept cu pietate virginală îl dorește și de o iubită care este asemenea pasêrei ce prevestește vijeliă. — El pentru fericire închipuită, a lăsat nefericiri. — Însă după un timp cam lung de delir se trezește, ochii lui privesc cu mirare la un ânger care l'a luat sub scutul sêu, carele grijește de el, ca de ochii sêi, dar se încredințêză că nu este nici ânger, nici serafim ci este o ființă prea cunoscută, este iubita lui, care l'a urmat în tótă primejdia, care s'a aruncat în valurile turbate. — Dar D-đeu este bun și mare, el nu lasă ca douê inimi june să piêră făr' de a fi arêtat semn de viéță. El i-a mântuit. — Și-apoi acei doui iubii, după atâtea pătanii, după atâtea chinuri, se revêd; ea-l strînge în brațe, îl sărută fierbinte (sărutându-se) și-și caută scut pe sinul lui (plânge în brațele lui Georgiță).

Georgiță (esaltat). Și draga mea! acest sin te primește, acest braț este în stare să te apere de orî ce rău. — Nimeni nu va putea să ne mai desbine, numai mórtea, și de-ar' cuteza cineva a pune mâna pe tine, Iléno, îți jur aici, fiă acela chiar și părintele têu, nu va scăpa de pedêpsă.

Iléna. N'ai lipsă, (ridênd) tata s'a încredințat pe deplin de nevinovăția ta, și el nu mai ȕice ba.

Georgiță. Să fiă cu putință?

Scena 9.

Cel de sus, Maria și Chinezul.

Chinezul. Da, fêtul meu, eü mē învoesc.

Georgiță. Să fiă cu putință?

Chinezul. Întrebă pe soția mea, este lucrul ei.

Georgiță. Oh! îți mulțămesc (cătră Maria).

Maria. Mulțămesc-i lui, el nu ȕice ba.

Chinezul. Eü nu ȕice ba, însă tu ȕici da, trebuie să fiă așa, dar acum urmêză o întrebare; Iléno, iubești tu pe George? și-l voești de bărbat?

Iléna. Întrebă-l pe el, el ȕi-o va ști spune.

Chinezul. Ei ce ȕici, dragul meu?

Georgiță. Ên întrebă gurița Ilénei?

Chinezul. Nu glumiți atâta, tréba este încheiată, știut-am eu că fata Chinezului Stavre o să capete un bărbat de trebă (iese pân la ușă). Hei, feciori, grabiți în lăuntru, să vă spun ceva.

Scena 10.

Cei de sus, Țerani, Țerance.

Țeranii (stau uimiți). *Georgiță!*

Chinezul. Da, Georgiță este ginerele meu, și bărbatul Ilenei, blăstemații carii au îndrăsnit a-l păta și neferici, vor păți-o cam șod, pentru gluma lor, vor vedea ei ce pot eu. — Oh! ast-fel de ómeni, bine-a Țis moș Ciubală, sunt adevăratele lipitori. — Însă oiú stórcé eu sângele supt din ei. — Oh! proștii de ei, carii au cugetat că vor juca comedii cu Chinezul Stavre, ales de sat și întărit de înalta stăpânire, cu băț și pecet chinejesc în mână. — Voiú aréta eu ce póte chinezul Stavre Destul cu mirarea, cântați una de bucuriă.

Toți:

Feciorași, iute grăbiți
Să vedeți cei doi iubiiți,
Feciórelor împletiți
Cunune cu pupi pistriți,
Și strigați într'o unire
Hura! Dómné 'n fericire
Traéscă părechea nouă
Ca florile după rouă.
Hura cu însuflețire
Traéscă în fericire.

(Dăntuesc cântând).

Iléna:

Ascultați voi fetișóre,
Copilițe rumeóre,
Când simțiți că voi iubiiți
De amor nu vă feriți

Nu-î păcat, cuget, din fire
A nutri în sfn iubire,
Ci virtute, simț curat
Dela Dumneđeú lăsat.

Toți:

Nu-î păcat, cuget, din fire etc. . . .

Iléna:

Că-cí amorul dá viétă
Luminéză 'n négra cétă,
Deci când simțiți că iubiiți
De amor nu vă feriți.

Nu-î păcat, cuget, din fire etc. . . .

Toți:

Nu-î păcat, cuget, din fire etc. . . .

Georgiță:

Voi feciori cu bărbăția
Săltați toți de bucuriă
Când draga vóstră frumósă
Pe brațul vostru se lasă,
Stringeți-o la pept ferbinte
Și-î spuneți cu dulci cuvinte
Spuneți-î încetișor:
Te iubesc, oh, pușor.

Toți:

Stringeți-o la pept ferbinte etc. . . .

Georgiță:

Că-cí amorul fericeșce
Viéta el ni-o 'nveseleșce
Când ne lasă, vai și-amar,
Tóte 'n lume-s înzadar.
Stringeți dar la pept fetița
Sărutați-î dar gurița
Și-î șoptiți încetișor:
Te iubesc, oh, pușor.

Toți:

Stringeți dar la pept fetița, etc. . . .

Scena 11.

Cei de sus, Popa Vasile și Aureliú.

Chinezul. Oh! étă nefericirea.

Aureliú. Ce observez, Lenișóra mie destinată se légănă pre alte brațe mai nesublime, una robustitate estravagenă îi răpescé tot adorul ei. — Ah! asta nu se póte întémpla; eu nu mă cunun cu hymenul Ilenei, să mergem.

Vasile. Bine Țice, să mergem, (cătră Chinez) bună diminéta, séra bună.

Aureliú. Humillimus. Nos recomandamus (améndout es.)

Chinezul. Ce vėđui?

Maria. Pe popa și pe feciorul sėú.

Chinezul. Și ce auđii?

Maria. Și-au luat sănėtate bună.

Scena 12.

Cei de sus și Dochița.

Dochița (intră pe o ușă laterală). Și eu vin să poftesc noroc la cununia nouă.

Iléna. Dochița!

Dochița. Da, Dochița, dar nu cea vechiă, ci una cu totul nouă, nu vin să mă tânguesc, că Georgiță, mirele tėú, Iléno! nu mă iubeșce, ci vin precum v'am spus să vă poftesc fericire la căsătoria vóstră. Dórá nu știú vorbi frumos, n'am lipsă. — Dar cum vėđ, nu sunt bine primită la voi.

Iléna. Ba, din contră, fórté bine, hai să ne îmbră-țoșăm, Dochițo, și să fim cele vechi, să nu mai purtăm pismă una asupra alteia.

Dochița. Că-cí Georgiță este al uneia — Vin! bade Stavre! Ce încredintare románéscă făr de vin?

Chinezul. Duceți-vė unul din voi și spuneți lui Bloju să aducă vin din butana nouă, din vasul cu vinul cel de 12 ani (un țeran iese).

Iléna. Și-apoi întru adevér nu mai eșci măniosă, Dochițo?

Dochița. Te îndoeșci? cugeti dórá că-mi mai stric mințile cu netrebnicul acesta (arătând cu degetul pe Georgița.)

Chinezul. Așa dar cântă-ne ceva.

Dochița. Oh! când voeșci Dta să cânt, totdeuna sunt gata, însă înainte să bem vin.

Scena 13.

Cei de sus un țeran și Ciubală.

Un țeran (cu două pocale de vin). Étă, bade Stavre, vinul poftit.

Ciubală (din afară). Se vede că este uitat acela, care face adevărata bucurie (întră). Bună seara, nepoților, cu voce (cătră Georgiță și Iléna), fericire și bucurie!

Georgiță și Iléna (il îmbrășoséză.) D-ta ne vei fi părinte, nu ne vei părăsi de fel.

Ciubală. Priviți la ei cum mă linguesc.

Toți. Să trăescă moș Ciubala.

Maria. Și-apoi mie nu-mi strigați să trăesc, că-cî (eu am făcut adevărata nuntă sub chinejitul meu.

Toți. Să trăescă!

Dochița. Dcă-ți place, bade Stavre, îți cânt cântecul meu cel mai nou.

Toți. S' auđim.

Dochița cântă:

Lună blândă și blăjină
Ce privești pre valea lină,
Ce prin crengile stufose
Trămiți rađele-ți duióse:
Privește în sinul meu
Și-i vedea ce dor am eu.

Lună blândă și blăjină,
Ce ești de iubire plină,

Tu ce-ascultți gingașe șópte
De iubiți rostite 'n nópte,
Ascultă și șópta mea
Ce trămit din stea în stea.

Am iubit fără sperare
Ét' a mea durere mare.
Lună blândă și blăjină
Veđi peptul meu cum suspină,
Tu pricepi suspinul meu
Aibi milă de doru-mi greú.

Toți:

Feciorași iute grăbiți
Să vedeți cei doi iubiți.
Feciórelor împletiti
Cunune cu pupi pestriți
Și știgați într'o unire
Hura, Dómne, în fericire
Trăescă părechia nouă.
Hura cu însuflețire —
Trăescă în fericire!

(Dănquesc cântând)

(Cortina cade.)

Cântărețul înamorat.

Schiță de Teodor Bota.

Era palid la față, pe frunte-i se vedeau urmele durerilor interne și avea păr negru buclat. Adese-orî degetele sale atingeau tremurând cordele harpei, ér două lacrimi timide se arétau din când în când în ochii lui negri; lumea dicea, că cântărețul iubește, ér mamă-sa blândă dicea, că copilul ei e bolnav. Cântărețul tăcea și suspina

— „Depune harpa ta, copile, iubitul mamei, și nu merge astăđi nicăiri, afară e furtună grea, ér pelea feței tale e fină, e scaldată numai în lacrimi calde, roua fericirei, și rēcorită cu suflarea iubirei parintești, nu e dedată cu vĕnturi atât de turbate. Nu te înfióră acest șuerat diavolesc al viforilor, nu te înspăimĕntă tunetul asurđitor? Aibi grijă, fiul meu, trāsnetul nu vede în întuneric și póte lovi și pe cel inocent! Rĕmăi lângă mine, și-mi cântă cântecul meu favorit, ér eu îți voiú respłati cu o sărutare pe frunte!“ Așa dicea mamă-sa, dar cântărețul nu asculta. Amorul e mai puternic ca iubirea.

Casa unde locuia Laura eră pentru tinĕrul cântăreț un adevĕrat templu, mai mult, era Valhalla plină de plăceri; el alerga acolo și încordându-și harpa, intona melodia cea mai frumoasă, ce-a putut curge cândva dintr'o inimă simțitoare. Cântecul seú dulce, amestecat cu accentele viforului, produceau armonia, ce ar fi fost în stare să facă din tigrii turbați miei blândi și din diavoli infernali āngerăși iubitori.

Canta și nu se obosia. Cântecul, ce vibra pe buze-i, era amestecat cu suspinele plāngĕtore din inima-i infocată, și-apoi a plānge e dulce. Plānsul e māngăierea cea mai sântă.

Cântecul era ascultat și simțit!

O copilă frumoasă apărea pe balcon, și arunca cântărețului un buchet de floricele drăgalăse, care până atunci se ascundeau póte sub bucele negre și parfumate ale

tinerei copile, seú póte vibraú pe peptul ei încă nedesvoltat, și-i răpiaú secretele inocente și visurile drăgălașe, sub influința cărora palpita.

De-ar înțelege cântărețul limba florilor, acum i-ar lua folosul. Dómne, câte-ar întreba și câte-ar șcirici!

Așa-i amorul; ferice de nefericitul care îl simte! Din vorbă bună în vorbă dulce, de aici la zĕmbire și glume, apoi la stringere de mână pe ascuns, la o florică și în fine la fericirea cea mai mare, la sărutare. Atâta se numește amor.

Un om practic ar dice, că tóte acestea erau nerođii.

Cântărețul dicea, că Laura are ochi atât de negri, încât vĕđĕndu-i mori bĕt de fericire, și păr negru ca nóptea. Dicea, că ea e inocentă ca visul āngerilor din Paradis, că întrece în statură pe Iunone și în frumseță pe Venus; dicea, că e fința, ce are frumseți și daruri supranaturale. El tremura, când voia să cânte frumseța ei.

Se simția prea slab pentru acĕsta

— „Oh, lasă-mĕ, mamă, să mă duc, să cânt acolo unde s'a născut cântecul. Nu-mi spune, că-i nópte și, că acum cântecul meu nu are preț. Veđi, luna bālăiă cât de blând suride și mă chiamă; auđi, iubită mamă, cum cântă filomela, veđi pe plaiul verde sub cĕta albastră, cum mă astĕptă Grațiile, Nimfele și Driadele în frunte cu Laura, și cum staú gata de horă îmbĕtătore. Sărută-mĕ, mamă, că-cî mă duc!“

Đicĕnd acestea cântărețul își luă harpa și plecă. Cântecul lui resună ca totdeună atât de dulce, încât să-l fi tot ascultat și să đicĕ, că nu l'ai auđit destul; jucaú spiritele blānde pe cordele harpei lui, și Laura suspina.

Cântărețul încĕtă; cordele tăcură; numai echo se mai juca încă pe vale cu sunĕtele scāpate din ele. Laura

frumósă, ca o Madonă, veni să respălătescă cântecul cu o sărutare. Amanții tremurau sub îmbrătoșare, cântărețul se juca cu părul ei negru despletit, și buzele lor se lipiau de olaltă, ca fără voiă; ei simțiau ce e amorul și cât e de dulce sărutarea.

Lumea nu știe prețului de ajuns cântecul, că-cî acesta e din cer, și darul creșc nu se poate respălăti prin bunuri pământești. Cine n'a plâns nopți întregi, veghiând pe patul său, cine n'a dorit primăvara și florile; acela n'a iubit, său nu iubește, nu poate cunoște puterea cântecului. Acesta în câteva momente, ca prin efect magic, îți pregătește din rațe o cale presărata cu flori de aur, până la stele, pe care poți plana lăsat pe brațele adoratăi tale, și care-ți deschide porțile Edenului, ca să poți săruta pe amanta ta în fața lui Dumnezeu, încungiurat de cete îngerești.

Amorul e respălata cântecului, amorul, florile și sărutarea.

Pentru aceea resuna și harpa cântărețului.

Într'o seră Laura nu apără pe balcon. „Pote e bolnavă“, cugetă bietul cântăreț, apoi începu a lovi cordele harpei:

— „Să cânt cântecul cel mai frumos Laurei care e ființa cea mai frumoasă de pe pământ; și decă suferă, pote cântecul meu va vărșă mângăiere pe durerea ei, său pe accentele armoniei se vor întorče și suspinele sale până la mine; eu voi purta jumătate din durerea ei, și ea nu va mai suferi atât de greū!“

Așa credea cântărețul, dar omul adese-orî se înșelă.

Într'altă seră pe perdelele dela ferăstra Laurei apar silhuetele a două persoane. „Pote e ea și tatăl său“, cugetă cântărețul, și gelos de umbra a două, ce era atât de fericită, a sôrbe aerul îmbălsămit de respirațiunea ei, bătea cordele harpei înfricoșat, apoi suspina și plângea.

Începu a se îndoi.

În seră a treia înngenunchiând înaintea altarului, cu degetele pe sânta cruce, Laura jura credință eternă . . . unui străin. Ômenii șoptiau și se uitaū cu mirare unul la altul; cântărețul bătea cu desperare cordele harpei, până plesniră pe rënd; apoi alergă afară ca nebun.

— „Să nu cânt ura pe strunele acelea, pe care-a răsunit odată melodia amorului. Să nu laud întunerecul pe acelși corde, pe care am mărit lumina!“ țicea el smulgând de pe harpa sa firele de aur. Apoi a mers de a căutat mângăiere la sinul mamei sale, și acesta l'a mângăiat, a privit în ochii lui blândi, l'a sărutat érași pe frunte și i-a cântat un cântec dulce; ér cântărețul a adurmit, și a visat.

În somnul său aū venit Nimfele frumoșe, care se desfătaū așa de tare la cântecul lui, l'aū adiat cu suflarea lor, și laū sărutat pe rënd; dar aū vëdut, că acuma harpa blândă nu mai are corde. Ele s'aū întristat și aū plâns duros; apoi aū luat fiă-care din părul său câte-un fir lung, și l'aū întins pe harpă. Însé dintre ele nici una n'avea păr negru, și-apoi aveau lipsă de un fir de colórea acesta, ca harpa să dea tonuri armonice. Aū alergat îndată la Laura, că-cî Nimfele numai la ea aū fost vëdut plete negri atât de frumoșe.

Ea încă durmia; era atât de încântătoare. Durmia primul somn după cununiă; oboséla plăcerii o a adêncit în visuri mai profunde ca de obicei. Capul ei era lângă al mirelui său, și gura ei cerea sărutare.

Nimfele s'aū plecat răpede, și aū furat din părul ei negru un fir lung, apoi l'aū dus iute și l'aū întins pe harpa cântărețului. În fine zimbând voios și sărutându-l încă odată aū dispărut.

Aurora se scâldea în rouă, ér fața canteretului era scâldată în lacrimi. El se trezi fără nici o mângăiere în piept, și căutând în giur, vëdu la cap harpa cu corde noué. Acestea sunău atât de frumos; numai firul cel negru gemea, ca suspinele din urmă ale unui murind, și-l făcea a plânge amar.

— „Încetă, copilul mamei, că-cî mi se despică inima!“ țise mamă-sa, ér cântărețul se supuse.

Veni seră, și el nu merse să cânte sub balcon, era așa de palid și suspina în continuū.

— „Ce-ți e, copile, iubitul mamei, tu suferi?“

— „Sunt bolnav mamă!“ țise tinêrul acoperindu-și fața cu mânilé, și începu a plânge.

Apoi când luna blândă respândea pe luncă lumina sa fantastică, veniau nimfele totdeuna, ca să le cânte tinêrul cântăreț; dar îl rugău, să nu atingă firul negru, că-cî acela sună prea duios, și ele nu sunt invêțate a plânge.

Nimfele inocente n'aū știut ce fac, când aū furat firul negru din părul Laurei, care a fost infidela amantă a tinêrului cântăreț.

Ele l'ar fi smuls acum, dar nu-l mai puteau atinge, că-cî li s'ar fi rupt inima de jele. Nimfele aū o inimă forte simțitoare.

Când este câte odată singur, cântărețul își duce degetele tremurânde și pe corđa din urmă. Atunci perle de lacrimi ferbinți străluce pe harpa sa, el nu se mai pote conteni dela plâns. Mamă-sa îl mângăe cu blândețe, că-cî copilul ei e bolnav. Lumea rêtăciósă dice, că-i în-amorat.

Mostre de dialectul macedo-român.

(Continuare.)

Dialect Dunăren

F ă t - F r u m o s

cu părul de aur.

— „Cum? întrebă băiatul, sunt mulți ômenî ca mine și ca tata? Și o să trăim în mijlocul lor?“

— „Negreșit“ îi respunse calul.

— „Atunci, decă-i așa, întrebă copilul, de ce nu vin și ei pe la noi?“

Dialect Macedo-român.

Fecior-Mușat

cu perlu de Chrissafe.

— Cum? întrebă feciorlu, sunt mulți ômenî ca mine și ca tata? Și va să bânăm tu mesea lor.

— Nealêthesit, li apândis-si calul.

— Atuncea cara 'i așa, întrebă feciorlu, de ce nu vhin și nêși pe la noi?

— „Ei nu vin, îi mai ڊise calul, fiindcă n'au ce căuta p'aici; trebuie să mergem noi la dênșii“.

— „Să mergem,“ respunse copilul cu bucurie. Ear decă îi spuse că trebuie să fiă îmbrăcat, fiindcă ceilalți ómenî nu âmblă așa goli, el remase cam pe gândurî; și calul îi ڊise să bage mâna în urechia lui stângă; și după ce băgă mâna, scóse niște haine pe care le îmbracă, ciudindu-se că nu șcia cum să le întrebuinteze; calul însă îl învêțá, și apoi încălecá pe dênșul, se îmbracă și porni.

După ce ajunse în orașul cel mal de aprópe, și se vêdu între mulțimea de ómenî, furnicând în sus și în jos, se cam spăimântá copilul de atâta sgomot, și âmbla tot cu frică, mirându-se de frumșeta caselor și de tot ce vedea, băgând însă de sémá că fiă-care lucru 'și are rânduéla sa. Dar calul îmbărbătându-l, îi ڊise:

— „Veđi, stăpáne? aici tóte sunt cu șartul lor; de aceea dar trebuie să șcii ca să-ți faci și tu un căpêtiú. Și după ce ședu acolo câteva ڊile, mai dedându-se cu lumea și obicinuindu-se a trăi în huetul ce înăbușește orașele, plecá, luând cu sine calul sêú; și se duse, și se duse, până ce ajunse pe terenul unor ڊine.

După ce ajunse la ڊine, care erau în număr de trei, căută să se bage argat la dênsele, că-cí așa îl sfátuise calul să facá.

ڊinele de o cam datá nu prea voiaú să-l ia în slujbá; dar se înduplecará la rugăciunile lui, și-l primiră. Calul adesea venia pe la domnul sêú, și într'o ڊi îi ڊise să bage bine de sémá, cum că în una din case, ڊinele aveaú o baiá în care la căți-va ani, într'o ڊi hotáritá, curge aur, și cine se scaldá întáiu, aceluia i se face pêrul de aur. Îi mai spuse să vêđá că într'unul din tronurile casei, ڊinele aveaú o legăturá cu trei rêndurî de haine pe care le pás-traú cu îngrijire.

El băgá bine de sémá aceste vorbe, și de câte-orî avea câte ceva greú de făcut, el chiáma calul care-l da ajutor.

ڊinele îi lăserá voiá să imble prin tóte casele, să deretice, să scuture, dar în camera cu baia să nu între.

Însé când lipsirá ele odatá d'acasá, el întrá și luá aminte la tóte câte îi ڊisese calul. Puse ochii și pe legătura cu hainele pusá cu îngrijire într'un tron.

Într'o ڊi ڊinele aú plecat la o serbatóre, la alte ڊine, și avurá grije să poruncescá argatului ca, în minut ce va auđi ceva sgomot în cămêruța cu baia, să rupá o șindilá din streșina casei, ca să le dea de șcire lor și să se întórcá de grabá, fiindcă ele șciaú că e aprópe să încépá a curge acéstá apă de aur.

Fiiul pustnicului pândia și când vêdu minunea asta, chiámá numai decât pe cal. Calul îi ڊise să se scalde; și așa și făcu. Eșind din baia, el luá și legătura cu hainele și porni la sánêtósá călare pe calul lui cel cu aripî, cu care sbura ca vêntul și se ducea ca gândul.

Cum călcá peste pragul porței, începu casele, curtea și grădina a se cutremura așa de grósnic în cât se auđi până la ڊine, și ڊinele îndatá se întórserá acasă. Decă vêdurá că argatul lipsește, și hainele nu sunt la loc, se luará după dênșul, și-l urmárirá din loc în loc până ce, când era să puie mâna pe dênșul, el trecu hotarele lor și apoi státu.

Cum îl vêdurá scápat, ڊinele se ciudará de necas că nu puturá să'l prindá.

— Nêși nu vhin, îi mai ڊise calul, căce n'au ce să cafte p'ația; lipsésece să mergem noi la nêșii.

— Să mergem apândissi ficiorlu cu harauá. Ma cara li spuse că lipsésece să hibá invescut, epidi aceli alți ómenî nu ímná ași goli, el aremase pe minduit; și calul îi ڊise să bagá mâna tu uréclia lui stângá; și după ce băgá mâna, scóse niști stranie pe cae le învescu, ciudindáului că nu șcia cum să li urdinéze; ma calul îl învêțá, și apoia ficiorlu încálicá pe nêssu, s'invescu și închissi.

După ce ajunse tu politia acea de ma aprópe, și se vêdu tru mulțimea de ómenî, ímnând în sus și în jos, se ca spáriá ficiorlu de ahâta vrévá, și imna tut cu frică, ciudindáului de mușutêța a caselor și de tut ce vedea, muntindáului că cathe lucru 'și are oradhea sa. Ma calul îmbărbătându-l, îi ڊise:

— Veđi dómne? ația tute sunt cu regula lor; tea acea lypon lipsésece să șcii ca să ți faci și tine un căpêtiniú. Și după ce ședu acolo câte-vru ڊile, mai învețându-se cu lumea și învețându-se tea se bênézá tru vrévá ce surdește politile, se duse luând cu el calul aluí; și se duse, și se duse, până ce ajunse sum loclu de niscánte ڊine.

După ce ajunse la ڊine, care erau tu număr de trei, căftá să se pêtéscá argat la nêsse, căce ași l'avea urnepsit calul să facá.

ڊinele tu ahurhire nu para vrêú să'l lié ti huzmete; ma se cam ínulliará la pálăcariile aluí, și'l diksirá. Calul niscánte-orî vhinia pe la domnu su, și tru'ná ڊio îi ڊise să muntréscá ghine, cum că tr'una de case, ڊinele aveaú o baniá tru care la căți-va ani, tr'uná ڊio stricsitá, curá mallama, și care se scaldá mai 'ninte, aceluí îi se face pêrlu de chrisafe. Îi mai spuse să vêđá că tru unlu de tronurile a caselei; ڊinele aveaú 'ná legăturá cu trei párecle de stranie, pe care le țineau cu îngátan.

El muntiri ghine aiste sbóre, și de câte-orî avea câte ce-va greú de fapt, el clima calul și 'ilî da ajutor.

ڊinele 'ilî avea dat adia să ímná prin tute casele, să niscársescá, să scuture ma tru camárá cu bania să nu între.

Ma când se stifusirá élle un'órá d'acasá, el întrá și aduse aminte la tute câte îl avea ڊisá calul. Băgá ocli și pe legătura cu stranile ținute cu îngátan tr'un tron.

Tru'ná ڊiá ڊinele s'au dúșá la uná serbatóre, la alte ڊine, și avurá gailcie să prostacsescá a argatului că, tu minutá ce va să audá ce-va vrévá tu cămara cu baniá, să arupá uná șindrá de chicuta a caselei; ca să le dea tu șcirea alor și să se tórná de vhié, epidi élle șciaú că e aprópe să ahurhiască să curá aistá apă de malama.

Hiilu așkitiului aveglia, și când vêdu ciudia aistá, clima numai decât calul. Calul îi ڊise să se scalde; și ași și féce. Eșind dela banie, el luá și legătura cu stranile, și închissi tu lume încálar pe calul aluí acel cu arpite cu care asbura ca vimtul și se ducea ca minduit.

Cum călcá peste praglu pórtálei, ahurhi casele, uborlu și grădina tea să cutrêmburá ași cu putére ci cât se auđi până la ڊine, și ڊinele de un'órá se turnará acasă. Cara vêdurá că argatlu se féce neveđut, și stranile nu sunt la loc, se luará după nêssu, și'l urmárirá de loc în loc până ce, când era să bagá mâna pe nêssu, el trecu sinorle alor și apoia státu.

Cum îl vêdurá ascápat, ڊinele se nfirirá că nu puturá să'l acatá.

Atunci ele îi ȕiseră :

— Ah! fecior de lele ce ești, cum de ne amăgiși? Arată-ne măcar, să-ți vedem përlu.

Atunci el își resfiră përlu pe spinare; ér' ele se uitau cu jind la dënsul și îi ȕiseră :

— „Așa përl frumos nici odată n'am mai vëđut! Fii sănëtos, însë incaî fii bun de ne dă hainele.“

Darã el nu voi, ci le opri și le luã în locul simbriei ce-i datoriau ȕinele.

De aci se duse într'un oraș, își puse o beșică de ciriviș în cap, și se duse de se rugã de grãdinarul împëratului ca să-l primescã argat la grãdina împëratescã. Grãdinarul nu prea voia să-l asculte; dar dupã multã rugãciune îl primi, îl puse să lucreze pãmënt, să care apã, să ude florile; îl învëțã ca să curețe pomii și brazdele de burueni.

Fët-frumos luã în cap tot ce-l învëțã grãdinarul, stãpãnul sëu.

Împëratul avea trei fete; și așa multã grije îi dase trebile împërației, în cât uitase de fete și că trebuie să le mãrite.

Într'una din ȕile, fëta cea mai mare se vorbi cu surorile ei ca să ducã fiã-care câte un pepene din care îi alesese să fiã duși la masa împëratului. Dupã ce se puse împëratul la masã, fetele își aduserã fiã-care câte un pepene pe tipsiã de aur și îi puserã dinaîntea împëratului. Împëratul se mirã de acëstã faptã, și chiamã sfatul împërației să-i ghicescã ce pildã să fiã asta.

Și decã se adunã sfatul, tãia pepeni și dupã ce vëđu că unul se cam trecuse, al douilea era tocmai bun de mâncare și al treilea dase în copt, ȕise :

— „Împërate, să trãești mulți ani, pilda asta însemnëzã vârsta fetelor Mãriei tale, și că a sosit timpul de a le da casa lor.“

Atunci împëratul hotãri să le mãrite.

Dete decì sförã în țerã de acëstã hotãrire; și chiar de a dõua ȕi începurã a veni peșitori dela cutare și dela cutare fecior de împërat. Earã dupã ce fëta cea mai mare își alese mire pe un fecior de împërat, care îi pãru mai frumos, se făcu mare nuntã împëratescã.

Și dupã ce sfërși veseliele, plecã împëratul cu tõtã curtea ca să petrecã pe fiicã-sa pãnã la hotarele împërației sale celei noi. Numai fiica imperatului cea mai micã remase a casã.

Fët-frumos, argatul dela grãdinã, vëđënd că și grãdinarul se dusesese cu alaiul chiamã calul, încãlecã, se îmbrãcã cu un rënd de haine ȕis câmpul cu florile din cele luate de la ȕine, și dupã ce își lãsã përlu sëu de aur pe spate, începu a alerga prin grãdinã în tôte părțile, fãrã să fi bãgat de sëmã că fiica împëratului îl vede de pe ferëstrã cã-ci odaia ei da în grãdinã.

Calul cu Fët-frumos stricã tõtã grãdina, și când vëđu că veselia lui făcu pagubã, descãlicã, se îmbrãcã cu hainele sale de argat și începu a drege ceea ce stricase.

Când veni a casã grãdinarul și vëđu stricãciunea, se luã de gânduri și începu a certa pe argat de neingrijire, și era atãt de supërat în cât p'aci era să-l batã.

Dar fiica împëratului care privia de la ferëstrã tôte acestea bãtu în gém și ceru grãdinarului să-i trãmitã niște flori.

Atuncea ele îi ȕiserã :

— Ah! fecior de putanã ce ești, cum de ne ariseși? Fã macar, să-ți vedem përlu.

Atuncea el 'și arucã përlu pe schinirat; ma élle se muntreau cu vrëre la nëssu și 'ilii ȕiserã :

— Ași përl mușat nici un'orã n'avem mai vëđut! Ma hii sănëtos, măcar hii bun de ne dă stranile.

Ma el nu vru, ci le ținu și le luã tu loclu a plãtëriiei ce aveaũ să'ı dea ȕinele.

De aȕia se duse tr'unã politie, își bãgã nã bãșică de ciriviș în cap, și se duse de se pãlarcãsi de grãdinarlu amirãului tea să-l dicsescã argat la grãdina amirëscã. Grãdinarlu nu para vrea să-l asculte; ma dupã multã pãlãcãrie îl dicsi, îl bãgã să lucreze loc, să pörte apã, să ude lilicele, îl învëțã tea să cure ponii și vhoneurle de ierghi nelipsite.

Ficior-mușat luã în cap tut ce-l învëțã grãdinarlu, domnu su.

Amirãul avea trei fëte; și așa multã gaileie ilii avea dat lucrle amirãilei, încãt și avea adreșit de fëte și că lipsesce să le mãrite.

Tr'unã de ȕile fëta cea mai mare se sburfi cu surorle aleitea să ducã chate unã câte un pëpine de care il avea aléptã să hibã duși la masa amirãului. Dupã ce seđu amirãul la masã, și fëtele își aduserã cathe unã câte un pëpine pe tipsiã de malamã și ilii bãgarã dinaîntea amirãului. Amirãul se ȕudisi de aistã faptã, și climã divanul amirãilei să ilii înghicescã ce paradijmã să hibã aista.

Și cara se adunã divanul, tãliã pépenli și dupã ce vëđu că unul era cama trecut, andouilea era taman bun ti mâncare și antreilea avea dat pe copt, ȕise :

— „Amirã, să bãnezì mulți ani, paradigma aistã însemnëzã vârsta a fëtelor Mãriei a tale, și că agiunse keroul tea să se da la casa a lor.“

Atuncea amirãul stiresi să le mãrite.

Dëde lipon șcire tu lume de aistã stircsire, și încã de doua ȕi ahurhirã să vhinã proxeniți dela tadhe și dela tadhe fecior de amirã. Earã dupã ce fëta cea mai mare ș'alësã ginere pe un hil de amirã, care îi pãru mai mușat, se fece mare nuntã amirëscã.

Și dupã ce bitisi hareele, închissi amirãul cu tutã taifa tea să petrecã hiilsa pãnã la sinorle amirãliei alui acelei noi. Numai hilia amirãului cea mai nicã aremase a casã.

Ficior-mușat, argatlu dela grãdinã, vëđënd că și grãdinarlu se avea dusã cu alaia, climã calul, încãlecã, se învescu cu unã pãreclle de stranie ȕisã câmpul cu lilicele de acële luate dela ȕine, și dupã ce-și alãsã përlu alui de chrissafe pe schinirat, ahurhi să allagã prin grãdinã în tute părțile, fãrã să hibã muntritã cã hilia amirãului îl vede de pe firidã, cãçe odaia alei da tu grãdinã.

Calul cu Ficior-mușat asparse tutã grãdina, și când vëđu că haraua alui avea faptã chiërdere, descãlicã, se învescu cu straniele alui de argat și ahurhi să îndrëgã ici se avea aspartã.

Când vine a casã grãdinarlu și vëđu tãlëirea, se bãgã pe minduire și ahurhi să cãrtescã pe argat de alãsare, și era ahãtu nãfirit în cât p'acia era să-l batã.

Ma hilia amirãului care muntrea dela firidã tute aiste bãtu pe gëme și ceru a grãdinarlui să-li pitrecã nis-cãnte lilice.

Grădinarul făcu ce făcu și adună de prin colțuri câteva floricele, le legă și le trâmise împărătesei celei mici.

Ear ea, decă primi florile, îi dete un pumn de galbeni și-i trâmise răspuns, să nu se atingă de bietul argat.

Atunci grădinarul vesel de un dar așa de frumos, își puse toate silințele, și în trei săptămâni făcu grădina la loc, ca cum nu s'ar fi întâmplat nimic întrînsă.

Nu mult după acesta, féta împăratului cea mijlocie își alese și ea un fecior de împărat și-l luă de bărbat. Veseliile tinură ca și la soru-sa cea mare; ér la sfârșitul veselilor fu petrecută și ea până la hotarele împărăției sale.

Dar féta cea mică a împăratului nu se duse, ci rămase a casă prefăcându-se de astă dată că este bolnavă.

Argatul grădinei, cum se vădu érá singur, vru să se veselască și el ca toți slujitorii curții, dar, fiind-că el nu se putea veseli de cât cu bidiviul său, își chiamă calul; se îmbracă cu alte haine, cu cerul-cu-stelele, și lăsă pèrul pe spate, încălică și călcă totă grădina. Când băgă de sémă că érá fărâmasă tot, se îmbracă cu hainele sale cele próste și bocindu-se singur, începu să drégă ceea ce stricase.

Ca și la întâia dată, grădinarul vóind să-l cărpescă fu oprit de féta cea mai mică a împăratului, care ceruse flori, și care îi trâmise două pumni de bani.

Grădinarul se puse érá pe muncă, și dete grădina gata în patru săptămâni.

Grădinarul făcu ce făcu și adună de prin colțuri câteva lilice, le legă și le pitrecu amirónilei acelei nică.

Ma ea, cara dixi lilicele, îl déde un pulmu de galbine, și-l pitrecu apandise să nu bagă mâna pe mârâtu argat.

Atuncea grădinarul, hârissit de ună dhóră așa de mușată, își băgă tute puterile, și tru trei săptămâni făcu grădina la loc, ca cum s'nu era pățită ceva tru ea.

Nu mult după aistă, féta amirăului cea nilgiucană își alépsé și ea un gione de amiră și-l luă ti bărbat. Hareile tinură ca și la soră-sa cea mare; ma tu sculusma a hareilor fu petrecută și nésă până la sinorle amirăilei alui.

Ma féta cea mică a amirăului nu se duse, arémase a casă, prefăcându-l aistă órá că este lângită.

Argatul a grădinălei, cum se vădu érá singur, vru să se harisască și el ca tuți huzmekiari a taifălei, ma, epidis-că el nu putea să se hârisscă de cât cu calul arăpesc alui, își climă calul; se învescu cu alte stranie, cu cerlu-cu-stellile, își alásă pèrlu pe páltări, încălică și călcă tută grădina. Când muntri că érá avea tálăită tut, se învescu cu stranile alui acéle próste și cărtindălu singur, ahurhi să 'ndrégă ici avea frântă și aruptă.

Ca și la prota órá grădinarul vrundu să li se alichescă una pliscută, fu aferit de féta cea mai mică a amirăului, care avea cerută lilice și care îl avea pitrecut două pulni de pârađi.

Grădinarul se băgă érá pe lucru, și déde grădina etimă tru patru săptămâni.

(Va urma).

Teiul meu.

Era frumos odată, ah! teiu-mi preferat!
Când póla lui umbrósă, era locaş cătat
De două inimioare ce 'n visuri de amor
Trăiaú, cređénd că lumea întrégă e a lor.

Am scris pe a lui frunđe cu tainice colorí
Un nume de iubire să-l véd adese-orí,
Când véntul barca vieți-mí p'acolo va ména
Să mai sárut o urmă din fericirea mea.

Atunci ... ne pândia luna să-și facă istoria
De-amorul tinereței și-a nopții poezia ...
Zefirii cânta 'n frunđe, jos riu 'n murmur lin;
Ah! totul era magic, poetic și divin.

Duióși ochi-mi cu rivná priviaú astă mărire,
Că-ci inima-mi a ceea plútia în fericire ...
La drépta mea o đină cu sin gingaş, plápând,
Ca mine visa 'n lume ... cu mine-avea un gând ...
Ci bruma cădu 'n créngă și frunđele s'au dus,
Și timpul încântărei ca ele s'a repus ...
Ađi luna 'n nori jeleşce ce-atuncea a véđut:
O sfântă fericire, în veci ai dispárut! ...

Și riu-i sec, în fundu-i o plută răsipită.
Un véc amar urméză o clipă fericită.
O turturea suspină în teiul meu iubit:
«Era frumos odată ... și-acum e veștejit!»

1876. Șicula:

Iason Bianco.

La două ochi negrii.

Dulci ochi negrii, ochi frumoși!
Pentru ce v'am întâlnit?
Pentru ce n'ap' fost miloși
Și inima mi-ap' răpit?

Dulci ochi negri, ochi cerești
Cu tristeță vin la voi
Și vé rog: «Ochi îngerești!
Dați-mi inima 'napot!»

Însé totuși ... ochi duióși!
Eu vé las inima mea,
Decă ... 'n schimb — veți fi miloși
Ș'a ei inimă-mi veți da.

Al. I. Hodoș.

Botanică populară română.

Crépusnicul.

Crépusnicul (lat. *Cirsium oleraceum*. Scop. germ. Gemüse-Kratzdistel) creşce, după cum spun toate femeile știutoare, numai la loc curat. El se înalță mai sus de statura unui om și în câte un fir gros și drept, séménă a fi ca un voinic preste toate celelalte buruene din pregiurul său.

Crépusnicul, după cum spun femeile, e bun de imflătură, de bube ce vin ca din senin pe trup, de durere la mână, picioare și cap, precum și de oră ce alte curățituri.

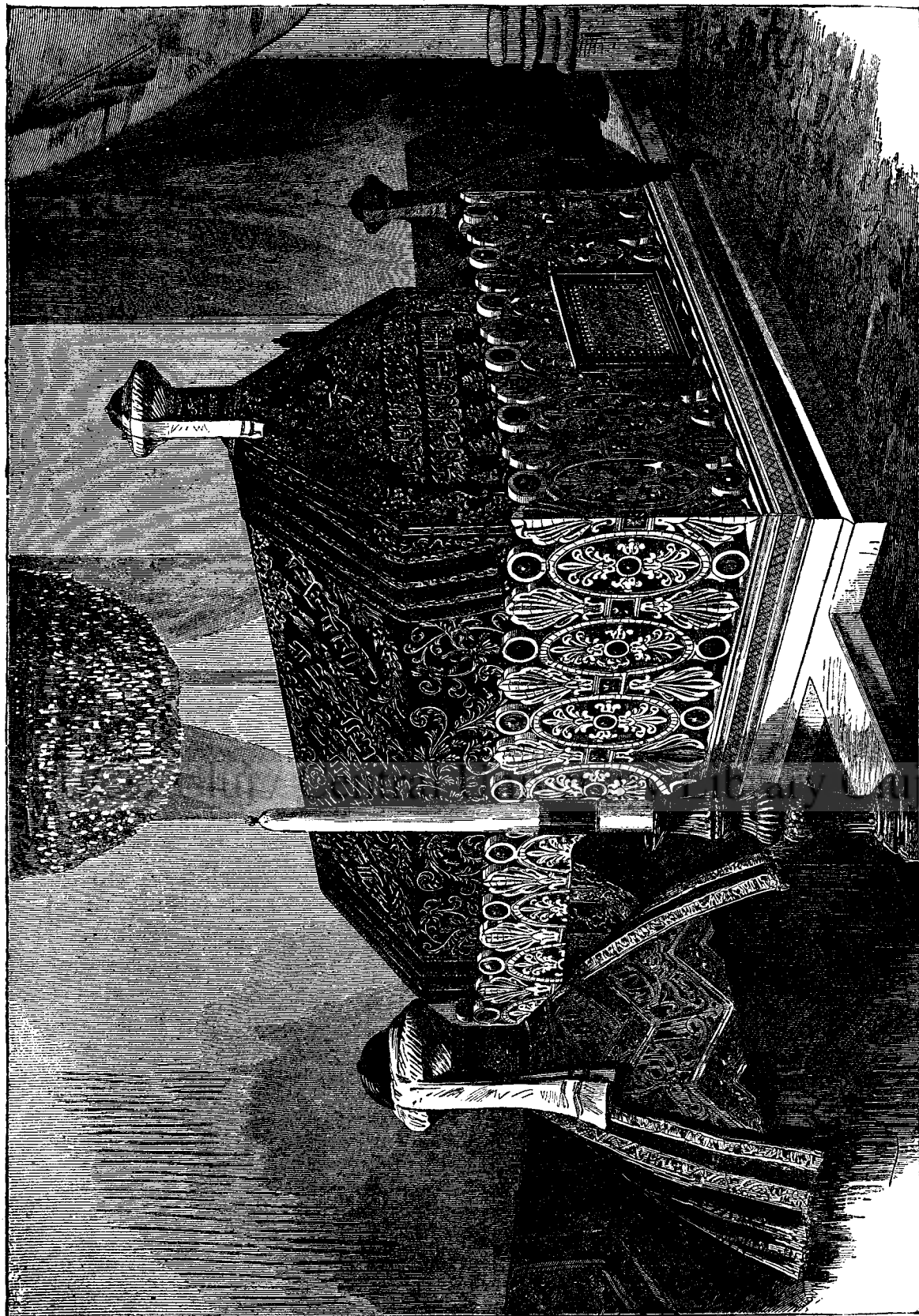
Aceste bóle se vindcă prin descáncece în modul următor:

Într'o Lună séú altă đí de sec, până ce nu resare

sórele, descântátóra iea o ólá curată și-o pune lângă lemнар sěú tăetor. După acésta iea o bucățică de pâne și una de sare și se duce unde șcie că se află Crěpusnic.

Ér tu să-l soroceșci pe N. cu léc,
Sănătate și cu véc!

După ce rosteșce cuvintele acestea și după ce smulge

Morměntul lui Osman, primului sultan turcesc, în Brussa. (Pag. 255.)

Aci pune bucățica de pâne și de sare lângă răděcina Crěpusnicului și bătěnd lângă acesta trei mětani șice:

Eú te sorocesec cu pâne și cu sare
Și cu sfintele mětane,

cât Crěpusnic îi trebue cu răděcină cu tot, se duce și caută Salce (lat. *Salix Caprea* L., germ. din *Palmen* oder *Saalweide*), iea câte-va rămurele de Salce, se 'ntórce cu acestea și cu Crěpusnicul a casă și se duce cu ele

drept la lemnar, unde se află oia pusă de diminéță, și pune Crëpusnicul cu Salcea în oia. Apoi merge la un păreșu său la o fântână, de unde aduce apă ne'ncepută pe care o tórna în oia și se bagă cu dënza în casă.

E de 'nsemnat și aceea, că înainte de a pune planțele amintite în oia dela lemnar și până a nu aduce apă ne'ncepută, nu e bine să între în casă, că-cî în cazul acesta, buruenile aduse nu sunt de nici o trébă.

După ce-a intrat în casă, descântătórea bagă și câteva bucățele de „hoștină“ în oia amintită, pe care apoi o pune la foc să mocréscă cam până ce ajunge sórele din jos de „popas“, adică e numai de vr'o trei prăjini mai sus de sfințit.

Când e sórele din jos de popas, descântătórea tórna tot ce se află în oia într'un ciubér și scaldă în acesta pe cel bolnav de imflături séu de bube aruncate.

În scaldătórea acesta se mai pun și scursuri (sgură) ferbinți dela ferarii țigani. Eră bolnavul când se scaldă, se acopere pe cap c'un țol séu c'o prostire ca să se aburésca cum se cade. Ieșind din scaldătóre el se unge cu canfură, și îndată se desimflă, ca și când i-ar lua cineva imflăturile cu mâna. Décă are numai bube pe trup, bolnavul trebuie să se spele numai cu scaldătórea făcută din Crëpusnic.

Apa astfel întrebuințată o aruncă descântătórea pe o proptea de gard asupra sórelui dîcînd:

— „Cum a trecut ziua, așa să trecă și réul dela cel bolnav și să se ducă cu nóptea!“

Crëpusnicul, Salcea și hoștinele ferte la un loc, după cum s'a aréat mai sus, aú putere de-a desimfla și-a vindeca ori și ce imflături și bube aruncate.¹⁾

Crëpusnicul mai e bun și pentru aceia, cărora le crapă mâinile și picioarele, ori pentru că aú călcat în vre o aruncătură, ori pentru că aú dat peste dênșii nișce vënturi rele, precum sunt Vëntósele, Elele și altele de-asemena.

Descântătórea, care voeșce să vindece pe acești bolnavi, se scólă de diminéță ori în ce ți, fiă de sec séu de frupt, iea o bucățică de pâne și una de sare și se duce cu dênsele la Crëpusnic. Aci le pune la trupina plantei, bate trei mētanii și sorocindu-l dîce:

Eú te sorocesc cu pâne și cu sare
Și cu sfintele mētane,
Ér' tu să lecuești (pe cutare)
Cu léc,
Sănătate și véc.
N. să remâie curat,
Luminat,
Cum Maica Précurată
Pe lume l'a lăsat!

După acestea sapă Crëpusnicul cu rădăcină cu tot și aducându-l a casă face scaldătóre dintr'ênsul. În acesta se scaldă cel bolnav numai odată, și apoi scaldă se aruncă pe-o apă curgétóre, pentru ca tot réul să se ducă dela cel bolnav, cum se duce apa.²⁾

Cei cu mâinile și picioarele crepate se pot vindeca și atunci, decă își ung numai mâinile și picioarele crepate cu frunze și rădăcină de Crëpusnic. Însé și 'n acest cas

Crëpusnicul trebuie să se sorocéscă și să se aducă cu curățenie.³⁾

Descântătórea, care voeșce să vindece pe cei ce aú dureri de mâni, picioare și cap, adică pe cei cu reumatism séu migrene, încă întrebuințéază Crëpusnicul.

Într'o ți de sec, adică într'o Luní, Mercuri séu Vineri, se scólă descântătórea de diminéță înainte de resăritul sórelui, iea o bucățică de pâne și una de sare și se porneșce spre locul unde șcie ea de mai nainte că creșce Crëpusnicul.

Ajungênd aci îl caută mai întâiu de ce fel e, pentru că Crëpusnicul e de două feluri: unul bărbătesc și altul femeiesc. Cel bărbătesc are o rădăcină ca 2—3 morcovi și la frunză e mai lungăreț. Cel femeiesc din contră e cu mult mai tufos la rădăcină și frunza-i este mai respândită și mai lată decât la cel bărbătesc.

Décă așa dară bolnavul e un bărbat, aduce numai pe cel bărbătesc, decă bolnavul e o femeia, aduce numai pe cel femeiesc.

Deci, cum a aflat, care de ce fel e, îl sapă dîcînd:

Eú îți dau pâne și sare,
Tu să-mi dai lecuință!

Apoi, aruncă în locul Crëpusnicului săpat pânea și sarea, și se'ntórce cu dênzul a casă.

Pe drum, când se duce după dênzul, când se'ntórce, precum și când îl sapă, trebuie să se feréscă de a fi vèduță de cineva, că-cî, în cazul acesta, planta nu e de nici un folos.

Ajungênd cu dênzul a casă, mai întâiu îl spală în apă curată și-apoi îl pune la foc să fiérbă într'o oia nouă cu apă ne'ncepută. După ce-l ferbe scaldă cu dênzul pe cel bolnav, și în urmă aruncă apa într'un loc, care e mai curat.

Planta se aduce cu curățenie, bolnavul se scaldă cu curățenie și apa se aruncă într'un loc curat, pentru că Crëpusnicul e o buruénă fórte curată.⁴⁾

În fine Româncele întrebuințéază Crëpusnic și la farmece.

Într'o Joi séu Sâmbétă de diminéță, fata, care voeșce să-și facă pe dragoste, iea pâne și sare și se duce unde creșce Crëpusnicul.

Când se duce și când se 'ntórce trebuie să se feréscă de a fi vèduță de cineva, pentru că în cazul acesta, tótă fărmeccătória sa n'are nici un efect.

După ce ajunge la Crëpusnic dîce:

Te sorocesc cu pâne și cu sare,
Ér' tu să-mi dai cinste și dragoste mare.
De am ură
Și făcétură,
Urgie
Și pismuire,
Dat
Și fapt,
Să mé spell, să mé curățesci,
Cu argint să mé zugrăvesci,
Cu aur să mé poliești,
La norod să mé pornești,
Lumea să mé 'ndrăgésca,
Norodul să mé drăgostéscă.

După aceste cuvinte rupe o ramură de Crëpusnic,

¹⁾ Dictat de M. Molociu.

²⁾ Dictat de C. Țurcan.

³⁾ Dictat de Z. Tuniac.

⁴⁾ Dictat de S. P. Roșca.

care e plecată spre părëu, decât Crëpusnicul e pe malul vre unui părëu, și dice:

Cum cați tu asupra apet,
Așa să cate și lumea la mine!

Apoi, punënd în locul ramurei pânea și sarea, se 'ntörce cu ramura ruptă a casă.

Ajungënd aci o pune la foc într'o ôlă nouă cu apă ne'ncepută, ér după ce se'ncăldește apa, iea ôlă și se duce cu dënşa la un rîu curgëtor. Aci se bagă în mijlocul rîului și turnând apa din ôlă peste cap și spalându-se cu dënşa peste tot corpul, dela cap în jos, dice:

Apă lină, curgëtore!	Și de pismuire,
Förte më rog Dumitale	De dat
Să më spell de ură	Și de fapt,
Și de făcëtură,	De tôte lucrurile necurate,
De urgie	De tôte relele aruncate,

Më spală, më curățește
Din vërful capului
Pănă'n vërful degetelor
Și dă pe vadul satului
Pe capul vinovatului,
Eü să fiü curată

Și luminată
Ca dela Dumneđeü dată,
Ca maica ce m'a făcut
Și m'a născut
Din senin
Amin.

Apoi se 'ntörce fata cu ôlă a casă în deplină convingere, că de acuma înainte nu va mai fi urtită și urgentă de nimeni, ci din contră va fi iubită și de feciori drăgostită.⁵⁾

Acestea sunt tôte datinile și credințele Româncelor despre Crëpusnic, câte le-am putut aduna până acuma. Însë, sunt deplin încredințat, că, afară de acestea, se vor mai fi aflând și multe altele, despre care încă nu am șcire.

S. Fl. Marian.

⁵⁾ Dictat de Z. Tuniac.

V a r i e t ă ț i.

Mormëntul lui Osman, primului Sultan turcesc, în Brussa. (Ilustr. pe pag. 253). Nu departe de Constantinopol, pe țermul asiatic, zace în Brussa renumitul sultan turc, întemeiătorul imperiului Osmanliilor. Osman, fiul lui Ertogrul și nepotul lui Soliman, stringënd la olaltă poporul remas după pustiirile tătarești, a format un stat cu totul independent și s'a proclamat de sultan în 1299. În timpul lungei sale domnii și-a condus armata din victoriă în victoriă și în ultimul an al vieței sale a ajuns apröpe de țermul Bosforului, unde a fost și îngropat, în Brussa. Acest oraș însemnat, pe care cutremurul de pământ din 1855 l'a făcut de rangul al douilea, mai păstrează urmele gloriei sale vechi și se vede că dela Osman până la Mohamed II a fost reședința sultanilor turci. El zace la pölele muntelui Olimp, pe care Turcii îl numesc Kesis-Dagh, lângă isvöre calde, împresurat de grădini de olivi, și de pomi. În oraș sunt mai mult de 200 moschee, între care Uludgiami, cu o cupolă de porcelan colorat; comerțul lui și cu deosebire țesăturile lui de mătase au renume mare. — În oraș se află mormintele cam a 500 ömeni renumiți, între carii cei 6 sultani dintăiü. Mormëntul lui Osman zace lângă mănăstirea Daud. Acesta este un templu grec, care odată era dedicat lui St. Ilie și acum formeză partea întregitöre a criptöi numite Gömsülii—Kumbed. După obiceiul musulman pe mormënt se află un turban și împletiturile, care arată rangul mortului. Pe monumentul prenoit se află două inscripțiuni, ce mărturisesc mărirea mortului. Una sună: Roșëta de séră a sultanilor, lauda domnitorilor și împërăriței, pedepsitorul și victoriosul sultan Osman Ghazi, căruia să-i dea Dumneđeü harul și paradisul sëü, s'a născut în 656 și s'a așëdat pe tron ca căpeteniă domnitöre în a. 699 al egirei (1299), a domnit 27 de ani și a murit în 726 (1326 d. Ch.) în al 67 an al vieței. " Acestă inscripțiune este arabă; afară de aceea o tablă memorială vorbește în limba turcescă despre așëdarea monumentului, din nenörocire nu spune anul și sună: „Acest monument l'a așëdat Negili Kkan Abdul-Aziz lui Osman Ghazi; și el singur și-a dat osteneła pentru înălțarea și sfințirea spiritului sëü străbun."

Reuniunea tirailorilor austriaci din Viena. Primirăm de câta timp dela comitetul central al Tirailorilor austriaci următorul apel, asupra căruia atragem atențiunea tirailorilor din România.

Tirailorü Români!

Societatea de tir din Austria serbeză în zilele dela 18 până la 25 Iuliü a. c. cu prima dare la țintă a asociațiunilor de tir austriace aniversarea fundării sale în vechia urbe danubiană. Întocmai ca pe tirailorü tuturor

națiunilor strînse prin legături de amicitie, Vë salutăm și pe Voi, vecini ai Imperiului nostru, cu tötă cordialitatea și Vë invităm, a participa la acestă serbare.

Gloria armelor Vöstre este splendidă și bine meritată; dați-ne ocașiune, să o admirăm în acestă luptă pacifică, ce o mijlocim tirailorilor, și noi ne vom bucura de victoriile, ce le veți repurta.

Tirailorü Români! Probați ospitalitatea vecinilor Vöstri și Vë veți încredința, că Vë vom primi și saluta ca öspeți și vecini iubiți cu cea mai viie bucurie.

Pentru comit. redacțiunei: Pentru comit. central:

Johannes Nordmann.

Dr. Ed. Kepp,
Președinte.

Contele Hanns Wilczek,
primul Vice-Președinte.

Nicolău Dumba,
al doilea Vice-Președinte.

Un paradis de flori. După cum se scrie din Filipopol diarului „Indépendance belge", renumita vale de rose dela Kasanlyk dispäre în anul acesta sub o mare de flori, care promite un seceriș din cele mai bogate. După cum se șcie, șesul dela Kasanlyk este destinat esclusiv culturai roselor, din care se preparéză esența atât de căutată în Constantinopol și mai în tôte țerile. Priveliștea, pe care o oferă acum acestă adevëvată pădure de rose, este unică în felul ei. Până pe vërfulurile cele mai înalte ale colinelor nu se vëd decât rose de tôte colorile. Este un paradis de flori, care împräșcie parfumu-rile cele mai prețioșe până la o întindere de opt miluri. Cu deosebire Englezü și Ruși cumpëră în tot anul acest seceriș. De o lună se vëd cu grămada, precum și turiști numëroși străbătënd bogatul șes de-a lungul Balcanilor. Contribuțiunea după venitul adus de aceste rose formeză o cifră însemnată din bugetul Rumeliëi-ostice și de obiceiü se înalță la două milioane de franci.

Oleandrul e veninos. Hans Wachenhusen scriă despre acestă unei foi germâne: Më mir, că numai acum s'a descoperit lucrul acesta. În Africa nordică, unde oleandrul crește pe marginile păraelor și-și afundă bucuros rădëcinile în apa limpede împopulată de mici țestöse, rădecina acestă trece de veninosă și arabul își păzește vita de a bea din acea apă. Eü însu-mi am făcut două esperințe neplăcute cu acel arbore: Eram obicinuit, ca unde-l găsiam să rup o créngă cu flori, pentru a më scuti de rădele sörelui. Odată luaș astfel o frunđă între dinți, pentru a-mi recori limba, și simțiü după aceea o migrenă violentă, dar nu cugetai, că oleandrul ar putea fi cauza ei. Altă dată pățiü încă mai rëu cu calul meu. Acesta se smulsese dela proțap, pe când eü më odihniam din jos de

un caravanserai, și fugise setos la părșu. Spahii, cari mă însoțiau, îl vedură prea târziu și-l prinseră. Abia a fost cu puțință de a aduce calul în caravanserai. În curte el cădu cu semnele colicei celei mai violente. Mênătorii de cămile din Caravanserai se aruncară cu bâte mari asupra animalului, îl rădicară și-l tractară în modul cel mai crâncen, încât animalul săria în tôte părțile cu o spaimă de mörte. El cădu scâldat în sudori, fu frecat cu alfa și-a doua și se afla pe piciöre. Ar trebui să fiă tot atât de cunoscut că în țările sudice ale Europei scörta laurului de rose se întrebuintează în contra insectelor ér frunđele, din cauza conținutului lor narcotic, în contra unor bóle de piele. Oleandrul de sigur e tot așa de veninos la noi, ca în patria sa, dar până acum a căsunat încă puține nenorociri, de aceea nu e de condamnat ca plantă de ornament.

Înmormântarea împărătesei Maria Alecsandrowna.

După cum se șciă, împărătesa Rusiei a murit în 3 Iunie s. n. Înmormântarea ei a fost în 7 Iunie în Petersburg. Cu tôte că timpul era ploios, se afla de față o mare mulțime de ómeni. Corpul împărătesei a fost condus din palatul de érnă în fortăreța Petru-Paul; tôte balconele dela case, laternele, reslogii punții erau îmbrăcate în negru. Conductul consta din 80 de grupe. În timpul procesiunii se slobođia din minută în minută o pușcătură din fortăreța. În catedrală a fost dus coșciugul de împăratul, de marii-principi și de principii străini și s'a aședat pe catafalc; apoi mitropolitul a sêvêrșit serviciul pentru morți. În conduct călăria împăratul îndêrêtu coșciugului în uniformă cuirasierilor împărătesei în palton. Principele de corónă mergea pe jos; la stânga împăratului călăria marele-duce Nicolae, îndêrêtu împăratului, tot în palton, principele de corónă al Germaniei. La puntea fortăreței împăratul descălică. Carul mortuar cu baldachin era tot acoperit cu aur și mătase albă. Conductul dură o óră. Dintre principii străini erau de față: principele de corónă germân, archi-ducele Guilelm, principele Alecsandru de Hessa, marele-duce de Mecklenburg-Schwerin.

Stomacul rândunelei.

Naturalistului francez Florent-Drevort, care de câțiva ani se ocupă cu studiul stomacului deosebitelor pasări insectivore, avem de a fi mulțami următóarele date. Dênsul a esaminat cu cea mai mare atențiune stomacul dela 18 rândunele, pe care le prinsese în diferitele stagiuni ale anului. Interesantul rezultat al esaminării la care au fost supuse acele stomacuri este următorul: În stomacul rânduniceii sectionate în 15 Aprile s'au aflat 422 insecte, în 19 Aprile 649 insecte, în 27 Aprilie 301 insecte, în 1 Maiú 704 insecte, în 4 Maiú 660 insecte, în 18 Maiú 680 insecte, în 29 Maiú 300 insecte, în 3 Iuniú 420, în 14 Iuniú 244, în 28 Iuniú 400, în 11 Iuliú 420, în 20 Iuliú 501, în 24 Iuliú 500, în 5 August 742, în 19 August 600, în 29 August 384 insecte. Cele 18 rândunele au consumat deci, afară de ceea ce au dat puilor, enorma cifră de 8390 insecte, din cari pe o și pe o singură rândunică se vin 467. Considerând că între aceea mare cantitate de insecte nu s'au aflat nici cel mai mic grăunțe, nici resturi de póme seú plante, își póte face cineva o ideă clară despre nemărginitul folos ce îl aduc aceste păserele delicate economiei câmpului și a pădurilor. Să protegem deci aceste utile și inocente păserele, favoritele nemuritoriului nostru poet dela Mircești.

O geografă bulgărescă. În diarul „Filipopolis“ cetim următóarele rënduri estrase din cursul de geografă publicat în 1879 de un d-nul Smirnof: „Principatul Bulgariei cuprinde cea mai mare parte a Peninsulei balcanice. El se mărginește: la nord cu Dunărea, la ost cu marea Négră, la sud cu Turcia Europénă și marea Egee și la vest cu fluviile Drina, Morava și Timoc. Cele mai importante porturi sunt: Sulina, Kiustenye (Constanța), Balciu, Varna, Burgas și portul dela Salonic, care întrece pe tôte celelalte. Cei mai însemnați munți sunt: Balcanii, Rodopol

și Pindul. Fluvii mari sunt: Marița, Vardar, care se vârsă în golful de Salonic, și Drina, care se vârsă în marea Adriatică. Principatul Bulgariei are o suprafață de 4,268 mile pătrate (adică de 2 ori cât România de esemplu) și o populațiune de 8,320,001 locuitori. Principatul este împărțit în 12 guvernăminte (gubernii) care sunt: Sofia, Vidin, Târnova, Rusciuc, Tulcea, Varna, Slivna, Plovdiv, Uscup, Biolia, Seres.“ Acest cap-d'operă geografică s'a imprimat în „Tipografia Danoff“ din Filipopoli!

Gicitură de Șah

de Nicolaú Grofșoreanu.

		in-		Și			
		bi-		al-			
iu-	Na-	în	tea	tor.	ta-		
sân-	ne-	'mi	re,	le	lui		
		te-	Dum-				
		deú,	nu				
		ră,	ru-				
		și-	Cu				
		Vin'	ta-	ció-	să-		
		si-	Di-	o	la	iu-	
		fe-					
de	tri-	re	no	dar,	tor;	ce	Ti-
e-	în-	a	mi-	dul-	ne-	te	gi-
rul	ní	e	Să	Vi-	vis	ră	nós-
cu.	cu-	Po-	mo-		tră	re-	un
meú!	a-	Ilies-	nu-		Ca	a-	sbó-
							țea

Se póte deslega după săritura calului.

Deslegarea giciturii de șah din N-rul 14 este:

Singură-s, dar tot cu tine
Că-ci l'al lunei resărit
Dulce luce'n giur de mine
Chipul têu cel prea iubit.

Orí ce-oiú dice, orí ce-oiú face,
Orí de merg, orí decă șed,
Și de sufer, și de-mí place,
Tot de tine eú visez.

Ca o stea ești tu departe
Și ca ea scipești mereú,
Eú te ved, dar tot n'am parte
Să te strîng la peptul meú.

Deslegare nimerită primirăm dela D-na Emilia Onciú născ. Oia-voșchi din Usdin și dela D-nit: N. Ștefu din Șiria, G. Poerénu din Reșița.

Posta Redacțiunii.

I. G. C. în Gh. Poesiile: Diminêța, O căință, Lângă rîu, Colo sus... Nu-i ființă... nu se pot publica. — A. L. N. în Brașov. Ora fantómelor nu se póte publica. — V. A. în Făgăraș. Poesiile: Unei copile dorminde, Viêța tristă a unei mame, Tristeța mea sunt sub tóta critica.